

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

Ankara, 2022

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI

PROGRAMIN DAYANAĞI

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

PROGRAMIN AMAÇLARI

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

PROGRAMIN KREDİSİ

PROGRAMIN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ VE GEREÇLERİ

BELGELENDİRME

PROGRAMIN ADI

Satranç Okul Öncesi

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası:1).
2. 11.04.2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği.
3. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 20.04.2016 tarihli ve 19 sayılı kararı ile kabul edilen Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı.
4. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 04.03.2019 tarih ve 5 sayılı kararı ile kabul edilen Satranç (Okul Öncesi, İlkokul, Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu) Dersi Öğretim Programı.

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

1. Okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenci olmak.
2. Veli izin belgesi.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

Kurs programının uygulanmasında eğitimciler aşağıdaki öncelik sırasına göre görevlendirilirler;

1. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre herhangi bir alan öğretmeni olarak atanarlardan lisans veya lisansüstü eğitimi sırasında Satranç dersi aldığını belgelendirenler,
2. Bakanlıkça açılan Satranç kursu belgesine sahip olan öğretmenler,
3. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre herhangi bir alana kaynak teşkil eden yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyesi, öğretim görevlilerinden Satranç dersi verdiğini belgelendirenler,
4. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelge ile herhangi bir öğretmenlik atama alanına kaynak teşkil eden yükseköğretim programları/fakülte mezunlarından lisans veya lisansüstü eğitimi sırasında Satranç dersi aldığını belgelendirenler,

5. En az lise mezunu olanlardan, Gençlik ve Spor Bakanlığından veya Türkiye Satranç Federasyonundan en az 1. Kademe Satranç Antrenörlük Belgesini almış olanlar

öğretmen/eğitimci olarak görevlendirilir.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Kurs programı ile kursiyerlerin;

1. Satranç oyununu tanınması ve kurallarını bilmesi,
2. Tek hamlelik mat problemlerini çözebilmesi,
3. Temel matları gerçekleştirebilmesi,
4. Taşların değerlerini bilmesi,
5. Satranç maçı yapabilmesi,
6. Zekâ potansiyellerini tanınması ve geliştirmesi,
7. Problemler karşısında farklı ve özgün stratejiler geliştirmesi,
8. Hızlı ve doğru karar vermesi,
9. Sistematik bir düşünce yapısı geliştirmesi,
10. Çok sayıda kuralı aynı anda değerlendirebilmesi,
11. Analitik düşünce yeteneğinin ve dikkatinin gelişmesi,
12. Spor ahlakını kavraması

amaçlanmıştır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Günümüz dünyası bilim ve teknolojiadaki gelişmelere paralel olarak hızla değişiyor. Bugünün dünyasında değişimin nesnesi olmak yerine öznesi olmak, bireylerin yenilik ve çözüm üretme kapasitelerinin gelişme düzeyine bağlıdır. Değişime uyum sağlamanın ötesinde, içinde yaşadığımız dünyada sürdürülebilir bir rekabet gücü oluşturmak için üretken bir değişimi hayal edecek, tasarlayacak ve yönetecek zihinsel yeterliliklerin ve kapasitenin oluşturulması gerekmektedir. Günlük problemlere ya da amaçlı olarak kurgulanmış problemlere alışılmışın dışında, özgün ve farklı çözümler üretebilmek, bir sorunun birden fazla cevabının olabileceğini görmek ve alternatif cevaplar üretebilmek, günümüzde bireyin hem kendi yaşamı için hem de toplum için artı değer üretmesinin temelini oluşturmaktadır. İnsanlık için yaşamı kolaylaştıran, bir güçlüğü üstesinden gelmeyi sağlayan her türlü gelişme ve buluş, alışılmışın dışındaki zihinlerin ürünüdür.

Farklı düşünebilmeyi ve farklı çözümler üretebilmeyi sağlayan zihnin, mantığın, bilişsel kapasitenin ve akıl yürütmenin insan hayatı boyunca geliştirilebilir nitelikler olduğu bilinmektedir. Ancak bu gelişme erken yaşlarda göreceli olarak daha kolay ve daha hızlı gerçekleşmektedir.

Kavramlar ve algıları kullanarak soyut ya da somut nesnelere arasındaki ilişkiyi kavrayabilme, soyut düşünme, akıl yürütme ve bu zihinsel işlemleri bir amaca yönelik olarak kullanabilme yetenekleri zekâ olarak adlandırılmaktadır. Einstein'a göre zekânın gerçek göstergesi bilgi değil, hayal gücüdür. Okullarda, öğrencilere yalnızca bilgi aktarmak onların bilişsel kapasitelerinin, problem çözme becerilerinin, düşünme becerilerinin ve bir problemin çözümünde farklı stratejiler oluşturma ve kullanma becerilerinin geliştirilmesine yetmez. Öğrencilerin çeşitli oyunlar ve etkinliklerle zihinsel kapasitelerinin, becerilerinin geliştirilmesinde zekâ oyunları etkili bir araç olarak kullanılabilir. Satranç gerçek problemleri de kapsayan, her türlü problemin oyunlaştırılmış halidir. Bu yüzden problem çözmeyi öğretmek için kullanılacak iyi bir araçtır.

1. Kursun işlenmesinde bölge, çevre, saha, malzeme, ilgi, ihtiyaç ve öğrenme ortamının durumu dikkate alınmalıdır.
2. Başlıklara ayrılacak süreler ve başlıkların işleniş sırası; kursiyer seviyesine, ortam ve olanaklara, çevre etkenlerine göre belirlenebilir.
3. Soyut kavramların (tahtanın geometrisi, taşların özellikleri ve hareketleri vb.) aktarılırken, her dersin sonunda uygulamalı etkinlikler yaptırılmalıdır.
4. Kursiyerlerin sportif ve kültürel alanlarda iletişim düzeyini geliştirmesi, yazılı ve görsel kaynakları belirleyerek bunlara ulaşabilmesi, kazanımlarını günlük yaşantılarında kullanmasına olanak sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir.
5. Örnek pozisyonlar, sınıf ortamında gösterilerek sergilenen performans ve kullanılan teknikler hakkında sınıfta konuşma ortamı oluşturulmalıdır.
6. Kurs esnasında gerekli sağlık tedbiri alınmalı ve yeterli araç gereç bulundurulmalıdır.
7. Programın amaçları ve içeriği yoluyla bu programa katılan bireylere saygı, sevgi, kurallara uyma, sorumluluk, yardımseverlik, alçak gönüllülük, güven, çalışkanlık ve sabır başta olmak üzere temel değerlerin kazandırılması ve geliştirilmesi hedeflenmiştir.
8. Program yaygın eğitim kurumlarında veya kurumlarca uygun görülen diğer yerlerde uygulanır.
9. Program uygulanırken kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notlarından yararlanılabilir.

PROGRAMIN KREDİSİ

Genel kurs programlarında kredilendirilme yapılmamaktadır.

PROGRAMIN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs süresi toplam 50 ders saatidir.

Konular	Süre (Ders Saati)
SATRANCI TANIYALIM	1
SATRANÇ TAHTASINI VE TAŞLARI TANIYALIM	2
TAŞLAR VE HAREKETLERİ	8
TAŞ İSTEMEK, ALMAK, HÜCUM VE SAVUNMA	8
ŞAH ÇEKMEK VE MAT	6
ÖZEL KURALLAR	2
TAŞLARIN DEĞERLERİ VE TAŞ DEĞİŞİMİ	4
TEMEL MATLAR	4
AÇILIŞ PRENSİPLERİ	4
MAÇ ANTRENMANLARI	7
GENEL TEKRAR VE DEĞERLENDİRMELER	2
SPOR AHLAKI	2
TOPLAM	50

İÇERİK

1.SATRANCI TANIYALIM

- 1.1. Satrancı Tanıyalım
- 1.2. Dünyada ve Ülkemizde Satranç
- 1.3. Satrancın Faydaları

2.SATRANÇ TAHTASINI VE TAŞLARI TANIYALIM

- 2.1. Satranç Tahtası
- 2.2. Yatay, Dikey ve Çapraz Yollar
- 2.3. Taşları Tanıyalım
- 2.4. Başlangıç Konumu

3.TAŞLAR VE HAREKETLERİ

- 3.1 Şah
- 3.2 Vezir
- 3.3 Fil
- 3.4 Kale
- 3.5 At
- 3.6 Piyon
- 3.7 Değerlendirme ve Tekrar

4.TAŞ İSTEMEK, ALMAK, HÜCUM VE SAVUNMA

- 4.1. Atak ve Taş Alma
- 4.2. Atağa Hazırlama
- 4.3. Savunma ve Almak
- 4.4. Savunma ve Korumak
- 4.5. Savunma ve Kaçmak
- 4.6. Korumasız Bir Taşı Almak
- 4.7. Değerlendirme ve Tekrar

5.ŞAH ÇEKMEK VE MAT

- 5.1. Şah Çekme ve Şah Çekmeden Kurtulma
- 5.2. Şah Çekerek Atak
- 5.3. Şah Çekmeden Kurtulma (savunma)
- 5.4. Mat
- 5.5. Mat Hazırlamak
- 5.6. Tek Hamlede Mat

6.ÖZEL KURALLAR

- 6.1. Rok Yapmak
- 6.2. Piyon Terfisi
- 6.3. Pata Kalmak
- 6.4. Beraberlik Çeşitleri

7.TAŞLARIN DEĞERLERİ VE TAŞ DEĞİŞİMİ

- 7.1. Taşların Değerleri
- 7.2. Taş Değişimi
- 7.3. Değerlendirme Ve Tekrar

8.TEMEL MATLAR

- 8.1. Son Sıra Matı
- 8.2. Merdiven Matı
- 8.3. Tek Hamlelik Matlar
 - 8.3.1. Vezir ve Fil ile Mat
 - 8.3.2. Vezir ve At ile Mat
 - 8.3.3. İki Fil ile Mat
 - 8.3.4. Fil ve At ile Mat
 - 8.3.5. Piyonlar ile Mat
 - 8.3.6. Boğmaca Matı
- 8.4. Şah ve Vezir ile Mat
- 8.5. Karışık Mat Alıştırmaları

9.AÇILIŞ PRENSİPLERİ

- 9.1. Merkez
- 9.2. Taşların Gelişimi
- 9.3. Klasik Maç Örnekleri

10.MAÇ ANTRENMANLARI

- 10.1. Maç Antrenmanları
- 10.2. Satranç Turnuvası ve Turnuva Tanıtımı

11.GENEL TEKRAR VE DEĞERLENDİRMELER

12.SPOR AHLAKI

- 12.1. Adil Oyun (Fair Play)
 - 12.1.2. Tarafsızlık
 - 12.1.3. Adalet
 - 12.1.4. Dürüstlük

12.1.5. Kurallara Uyma

12.1.6. Saygı

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİ ESASLAR

Değerlendirme, “Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği” esaslarına göre yapılmalıdır.

1. Kurslarda başarı, programın özelliğine göre ders öğretmeni tarafından değerlendirilir.
2. Değerlendirme; yazılı, uygulamalı sınavlar veya varsa ödev ya da projelere göre yapılır. Birden fazla sınav şekli ile sınavı yapılan kursun puanı, bu sınavların aritmetik ortalaması ile belirlenir. Bu puan kursun başarı puanı olarak değerlendirilir.
3. Kursiyerlerin kendi kendine yaptıkları tüm öğrenme faaliyetleri de değerlendirme kapsamına alınabilir.
4. Programların özelliğine göre sınavlar ve başarı değerlendirmesi bilişim teknolojisi kullanılarak da yapılabilir.
5. Kursiyerlerin sağlık durumları veya bedensel engelleri nedeniyle bazı derslerdeki sınavlar, durumlarına uygun sınav yöntemiyle yapılır.
6. Kursiyerlerin kendi kendine yaptığı tüm öğrenme faaliyetleri ile kursiyere kurs sonunda yapılan yazılı, sözlü ve performansa dayalı (uygulamalı) tüm sınavlar 100 puan üzerinden değerlendirilir.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulama sürecinde;

1. Ders kitabı olarak Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu materyaller kullanılmalıdır.
2. Kaynak ders kitapları, bireysel öğrenme materyalleri, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notları kullanılmalıdır.
3. Yararlanılacak kaynak araç-gereçlerin programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte öğretim, yöntem ve tekniklerine uygun olması önem taşımaktadır.

Yararlanılacak kaynak araç-gereçler;

- Bilgisayar
- Projeksiyon

- Hoparlör
- Satranç bilgisayar yazılımları
- Turnuva standardı ya da okul eğitim standardı satranç takımları
- Satranç kaynak ders ve alıştıırma kitapları
- Satranç gösterim panosu
- Yazı tahtası
- Diğer görsel materyaller

Kaynak ders ve alıştıırma kitapları, satranç takımı standartları, bilgisayar yazılımları ve kullanım sunumlarına TSF Eğitim Kurulu resmi internet sayfası olan <http://www.tsf.org.tr/egitim-kurulu> adresinden ulaşılabilir.

BELGELENDİRME

Kursu başarı ile tamamlayanlara, "Kurs Bitirme Belgesi" düzenlenir.

